

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ETYKI
KLASA IV

Dział	1 – niedostateczny	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
1. Człowiek w świecie dobra i zła – przyborek etyki	Nie rozpoznaje podstawowych pojęć i problemów moralnych. Nie podejmuje prób udziału w rozmowie ani refleksji.	Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i nazywa podstawowe wartości. Podejmuje próby wyrażania własnego zdania.	Rozpoznaje podstawowe problemy moralne. Podaje przykłady właściwego i niewłaściwego zachowania oraz wskazuje proste sytuacje wymagające dokonania wyboru.	Samodzielnie analizuje proste sytuacje moralne, uzasadnia swoją ocenę i uczestniczy w dyskusji. Potrafi wskazać konsekwencje różnych wyborów.	Samodzielnie rozpoznaje problemy i dylematy moralne, przedstawia własne stanowisko i logicznie je uzasadnia. Szanuje odmienne poglądy i dostrzega różne sposoby rozwiązania problemu.	Twórczo analizuje problemy moralne, dostrzega różne punkty widzenia i konsekwencje działań. Samodzielnie formułuje pytania i argumenty oraz aktywnie inicjuje dialog.
2. Człowiek w relacji do siebie	Nie rozpoznaje podstawowych emocji i potrzeb. Ma trudności ze wskazaniem swoich mocnych stron. Nie dostrzega znaczenia troski o siebie i odpowiedzialności za własne zachowanie.	Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe emocje i potrzeby. Potrafi wskazać swoje mocne strony. Wie, że należy dbać o własne bezpieczeństwo, zdrowie i dobre samopoczucie.	Rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje oraz potrzeby. Potrafi wskazać swoje mocne strony i podać przykłady działań służących trosce o siebie.	Rozumie znaczenie odpowiedzialności za własne decyzje i zachowanie. Rozpoznaje sytuacje wymagające asertywności, potrafi wyrażać swoje potrzeby i szanować własne oraz cudze granice.	Samodzielnie analizuje własne emocje, potrzeby, zachowania i możliwości. Rozumie znaczenie godności, autonomii, odpowiedzialności oraz szacunku do samego siebie.	Samodzielnie i wnikliwie dokonuje refleksji nad sobą, swoim zachowaniem, potrzebami i możliwościami rozwoju. Potrafi świadomie planować działania wspierające własny rozwój, dobrostan i poczucie własnej wartości oraz uzasadnić swoje wybory.
3. Człowiek w relacji z innymi	Nie dostrzega znaczenia współpracy, szacunku i dialogu w kontaktach międzyludzkich. Nie wykazuje gotowości do podejmowania współpracy ani dialogu.	Z pomocą nauczyciela rozpoznaje zachowania właściwe i niewłaściwe w relacjach. Podejmuje próby słuchania innych.	Rozumie znaczenie szacunku, koleżeństwa i przyjaźni. Rozpoznaje podstawowe formy przemocy i wie, że należy na nie reagować.	Potrafi wyjaśnić znaczenie dialogu, kompromisu i tolerancji. Rozpoznaje wpływ emocji na relacje.	Samodzielnie analizuje sytuacje konfliktowe, proponuje sposoby ich rozwiązania, rozumie znaczenie zaufania, wybaczenia i odpowiedzialności.	Twórczo analizuje złożone sytuacje interpersonalne, dostrzega różne perspektywy i proponuje konstruktywne rozwiązania. Potrafi zastosować zasady dialogu, empatii i szacunku.

Dział	1 – niedostateczny	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
4. Człowiek w relacji do wspólnoty	Nie posiada podstawowej wiedzy dotyczącej funkcjonowania człowieka we wspólnocie.	Rozpoznaje podstawowe wspólnoty społeczne, tj. rodzinę, klasę i szkołę. Z pomocą nauczyciela wskazuje przykłady współpracy i pomocy.	Rozumie znaczenie współpracy, sprawiedliwości, solidarności i odpowiedzialności za wspólnotę.	Potrafi odróżnić działania sprawiedliwe od niesprawiedliwych i podać przykłady troski o dobro wspólne.	Rozpoznaje i charakteryzuje zjawiska stereotypizacji, uprzedzeń oraz dyskryminacji. Wyjaśnia znaczenie tolerancji, zasady równego traktowania oraz poszanowania praw człowieka.	Samodzielnie analizuje problemy społeczne, podejmuje inicjatywy na rzecz wspólnoty i przekonująco uzasadnia potrzebę działań prospołnotowych.
5. Człowiek w relacji do wiedzy	Nie posiada podstawowych wiadomości dotyczących źródeł wiedzy i informacji. Nie rozpoznaje potrzeby oceny ich wiarygodności i nie podejmuje działań zmierzających do ich weryfikacji.	Z pomocą nauczyciela odróżnia informację od wiedzy. Wie, że należy sprawdzać informacje.	Rozpoznaje informacje wiarygodne i niewiarygodne w prostych sytuacjach. Rozumie, że błędy mogą być elementem nauki.	Potrafi wskazać przykłady manipulacji, ściągania, plagiatu i nierzetelnych informacji. Rozumie znaczenie samodzielności i uczciwości w zdobywaniu wiedzy.	Samodzielnie ocenia wiarygodność informacji i uzasadnia swoje stanowisko. Rozpoznaje podstawowe mechanizmy dezinformacji i potrafi porównać informacje z różnych źródeł.	Krytycznie analizuje informacje, dostrzega manipulację i dezinformację. Samodzielnie uzasadnia ocenę moralną działań związanych z wiedzą oraz ocenia wiarygodność różnych źródeł.
6. Człowiek w relacji do świata cyfrowego	Nie rozpoznaje podstawowych zasad bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z Internetu. Nie rozpoznaje zachowań krzywdzących w sieci.	Z pomocą nauczyciela rozpoznaje podstawowe zagrożenia cyfrowe i przykłady cyberprzemocy.	Rozpoznaje obrażanie, wykluczanie i rozpowszechnianie fałszywych informacji w Internecie. Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa.	Potrafi wyjaśnić, dlaczego zachowania w świecie cyfrowym podlegają ocenie moralnej. Rozumie wpływ technologii na dobrostan i relacje z innymi.	Samodzielnie ocenia zachowania w sieci, proponuje sposoby reagowania na cyberprzemoc i odpowiedzialnie korzysta z technologii oraz AI, z uwzględnieniem bezpieczeństwa, prywatności i praw innych osób.	Krytycznie analizuje problemy etyczne związane z technologią i AI, w tym kwestie prywatności, odpowiedzialności, praw autorskich i dezinformacji. Dostrzega konsekwencje dla jednostki i społeczeństwa oraz formułuje własne, uzasadnione stanowisko.

Dział	1 – niedostateczny	2 – dopuszczający	3 – dostateczny	4 – dobry	5 – bardzo dobry	6 – celujący
7. Człowiek w relacji do przyrody	Nie dostrzega potrzeby troski o przyrodę i nie rozpoznaje podstawowych zagrożeń dla środowiska.	Z pomocą nauczyciela wskazuje podstawowe sposoby dbania o przyrodę i zwierzęta.	Podaje przykłady działań służących ochronie środowiska i ograniczaniu marnowania zasobów.	Rozumie odpowiedzialność człowieka za przyrodę i potrafi wskazać konsekwencje niewłaściwych działań.	Samodzielnie analizuje wybrane problemy dotyczące ochrony przyrody, dobrostanu zwierząt i odpowiedzialnego korzystania z zasobów.	Podejmuje własne inicjatywy proekologiczne, samodzielnie analizuje problemy i przekonująco uzasadnia moralną odpowiedzialność człowieka za przyrodę i przyszłe pokolenia.
8. Człowiek wobec sacrum	Nie posiada podstawowej wiedzy dotyczącej różnorodności religijnej i światopoglądowej.	Wskazuje podstawowe zasady właściwego zachowania wobec osób o odmiennych przekonaniach religijnych i światopoglądowych.	Szanuje osoby o innych przekonaniach i rozumie, że nie należy nikogo dyskryminować.	Potrafi rozmawiać o różnych przekonaniach z zachowaniem szacunku i kultury wypowiedzi.	Samodzielnie dostrzega znaczenie różnorodności przekonań i potrafi wyjaśnić potrzebę tolerancji oraz równego traktowania.	W sposób dojrzały i rzeczowy prowadzi dialog dotyczący różnych przekonań, dostrzega ich różnorodność i potrafi przedstawić własne stanowisko z poszanowaniem innych osób.